

Herzieningenbeleid pensioen

December 2024

1. Inleiding

In dit document wordt de procedure beschreven voor terugvorderingen en nabetalingen aan pensioengerechtigden aan wie door Stichting Pensioenfonds Openbare Apothekers (SPOA) een onjuiste pensioenuitkering is uitbetaald. Ook wordt beschreven hoe wordt omgegaan met aanpassingen van een onjuiste uitkering naar de toekomst toe en hoe wordt omgegaan met aanpassingen van nog niet ingegane pensioenen in de opbouwfase. Daarmee heeft SPOA een beleid voor het doorvoeren van herzieningen en het voorkomen van herzieningen. De in dit document beschreven procedure vormt daarmee het *Herzieningenbeleid pensioen*. Hierbij is zoveel mogelijk aangesloten bij het 'Servicedocument Herzien Pensioenen' van de Pensioenfederatie.

Bijzonder aan een beroepspensioenfonds als SPOA is dat de beroepsgenoot (deelnemer) zelf volledig verantwoordelijk is voor aanlevering van inkomensgegevens en de betaling van de verschuldigde premie. Hiermee wordt rekening gehouden in dit beleid.

SPOA is gehouden tot een beheerste en integere bedrijfsvoering (artikel 138 Wet verplichte beroepspensioenregeling) en streeft er daarom naar om terugvordering/nabetaaling zoveel mogelijk te voorkomen. Dit komt onder meer tot uiting door:

- de beroepsgenoten (deelnemers) te wijzen op het tijdig en volledig verstrekken van gegevens en tijdig informeren van SPOA over wijzigingen die van invloed (kunnen) zijn op de hoogte van de uitkering.
- aansluitingen bij bronsystemen BRP en UWV die het fonds informatie verschaft over veel voorkomende mutaties (zoals wijziging van burgerlijke status en arbeidsongeschiktheid bij de apothekers in loondienst).
- Uitvoering van het SPOA datakwaliteitsbeleid door middel van een PDCA cyclus waarbij structurele monitoring en bijsturing plaatsvindt van kritische dataelementen welke direct dan wel indirect van invloed zijn op de juistheid, volledigheid en tijdigheid van de pensioenaanspraken en pensioenuitkeringen.

SPOA is verantwoordelijk voor het correct en spoedig corrigeren van geconstateerde onjuistheden conform dit herzieningenbeleid.

2. De definities toegelicht

Terugvordering

Van terugvordering is sprake als in afwijking van het pensioenreglement:

- een te hoog pensioen is uitgekeerd;
- een pensioen onterecht te lang is uitgekeerd;
- een combinatie van beide

Het bestuur kan op basis van de omstandigheden van het geval besluiten om een vordering te matigen of kwijt te schelden. *Zie paragraaf 5.*

Nabetaling

Van nabetaling is sprake wanneer in afwijking van het pensioenreglement:

- een te laag pensioen is uitgekeerd en de beroepsgenoot -voor zover van toepassing- de verschuldigde premie heeft betaald;
- een pensioen te laat is uitgekeerd;
- een combinatie van beide.

Zie paragraaf 6.

Aanpassing/correctie van toekomstige pensioenuitkeringstermijnen

Te hoog of te laag vastgestelde pensioenuitkeringen worden in beginsel aangepast indien de geconstateerde onjuistheid groter is dan € 12 op jaarbasis. Immers, men heeft recht op dat wat voortvloeit uit het pensioenreglement. Uit de rechtspraak blijkt dat in bepaalde gevallen vastgestelde pensioenen, niet aangepast mogen worden. *Zie verder paragraaf 5 en 6.*

Aanpassing/correctie van Nog niet ingegane pensioenen

Het kan voorkomen dat een pensioen nog niet uitkerend is maar dat een aanspraak wel moet worden herzien. Uitgangspunt daarbij is dat de pensioengerechtigde krijgt waar hij volgens het pensioenreglement recht op heeft. Zowel te hoog als te laag gecommuniceerde aanspraken worden herzien indien de geconstateerde onjuistheid groter is dan € 12 op jaarbasis. *Zie paragraaf 4.*

3. 'Geen premie wel/geen pensioen-principe' in relatie tot een beroepspensioenfonds: premiebetaling en pensioenopbouw

Op grond van rechtspraak wordt aangenomen dat voor pensioenfondsen het adagium (de hoofdregel) 'geen premie wel recht' geldt. Dit houdt in dat een deelnemer recht heeft op pensioen ongeacht of de premie is betaald (door de deelnemer en/of de werkgever). Voor beroepspensioenfondsen ligt dit anders. Immers, de beroepsgenoten zijn zelf volledig verantwoordelijk voor de premiebetaling. Dit komt in het pensioenreglement van SPOA (artikel 20) tot uiting in een *inspanningsverplichting* voor SPOA om de door de beroepsgenoot verschuldigde premie bij de beroepsgenoot te innen. Heeft SPOA voldaan aan de inspanningsverplichting en is de premie onbetaald gebleven, dan kan SPOA de onbetaalde premie, de gemiste interest en de kosten die voor de pogingen tot premie-inning zijn gemaakt, verrekenen met de pensioenuitkering. De beroepsgenoot heeft dan - kortgezegd- geen recht op pensioenopbouw en SPOA kan de kosten die het heeft gemaakt voor de inspanningen om de premie te innen, verhalen bij de beroepsgenoot.

Artikel 20 pensioenreglement:

Indien de deelnemer de aan het fonds verschuldigde premie, ondanks duidelijk aantoonbare inspanningen van het fonds tot inning van de premie, niet heeft betaald, kan het fonds de achterstallig gebleven premies samen met de door het fonds gemiste interesten met de door het fonds bij de pogingen tot inning gemaakte kosten verrekenen met de uit te betalen pensioenen.

Voor het herzieningenbeleid van SPOA betekent het voorgaande dat bij een in de administratie doorgevoerde correctie eerst moet worden beoordeeld óf de correctie gevolgen heeft voor de premie. Is de beroepsgenoot als gevolg van de correctie nog aanvullende premie verschuldigd of krijgt hij/zij premie terug? Is er aanvullende premie verschuldigd dan treedt SPOA in het kader van de inspanningsverplichting in overleg met de beroepsgenoot over de inning van de aanvullende premie. Na afronding van dit premie-aspect, vindt aanpassing/correctie van de pensioenuitkering plaats en kan een eventuele nabetaling worden gedaan.

4. Correctie van een nog niet ingegaan pensioen (opbouwfase)

Uitgangspunt is dat pensioenaanspraken in de opbouwfase altijd worden gecorrigeerd indien de correctie meer dan € 12 op jaarbasis betreft. Bij een te corrigeren pensioenaanspraak wordt beoordeeld of de beroepsgenoot als gevolg van de correctie teveel of te weinig premie heeft betaald. Heeft de beroepsgenoot teveel premie betaald, dan ontvangt hij deze premie terug. Heeft de beroepsgenoot te weinig premie betaald, dan moet dit alsnog aan SPOA worden betaald. Dit zoals beschreven in *paragraaf 3*.

De deelnemer wordt binnen twee weken na het constateren van de benodigde aanpassing geïnformeerd over de correctie en de consequenties.

5. Correctie van een te hoog vastgestelde pensioenuitkering (uitkeringsfase)

A. Samenhang hoogte pensioenuitkering en betaalde premie

Is sprake van een te corrigeren te hoog vastgestelde pensioenuitkering en bedraagt de benodigde correctie meer dan € 12 op jaarbasis, dan wordt beoordeeld of de beroepsgenoot als gevolg van de correctie teveel premie heeft betaald en of hij/zij premie terug krijgt. Is hiervan sprake, dan wordt dit meegenomen in de communicatie aan de betrokkene over de aanpassing van de pensioenuitkering, zoals in *paragraaf 3* nader is beschreven.

B. Verlagen naar de toekomst

Te hoog vastgestelde pensioenuitkeringen worden naar de toekomst toe verlaagd indien de verlaging meer dan € 12 bedraagt, ook als de onjuiste vaststelling volledig is te wijten aan SPOA of de uitvoeringsorganisatie. Immers, men heeft recht op dat wat voortvloeit uit het pensioenreglement. Aanpassing van de uitkering naar de toekomst toe moet dan ook gezien worden als het niet langer toekennen van een voordeel waar iemand geen recht op heeft. Dit is een vaste lijn in de rechtspraak.

De pensioengerechtigde wordt binnen twee weken na het constateren van de benodigde aanpassing geïnformeerd over de verlaging en de consequenties van de verlaging. De uitkering wordt in beginsel verlaagd in de maand volgend op de maand waarin belanghebbende hierover is geïnformeerd.

Onomkeerbaar besluit

Dat kan slechts bij uitzondering anders zijn, namelijk wanneer de pensioengerechtigde een onomkeerbaar besluit heeft genomen dat:

- de betrokkene niet had genomen als de informatie over de pensioenuitkering wel juist was geweest; en
- de betrokkene te goeder trouw was.

Dit betekent dat indien betrokkene aantoonbaar op basis van de te hoog vastgestelde pensioenuitkering een besluit heeft genomen, of financiële verplichtingen is aangegaan die onomkeerbaar zijn en die - zou het juiste pensioenbedrag zijn uitgekeerd - niet zouden zijn gedaan, een correctie van de pensioenuitkering niet wordt doorgevoerd. Het is aan betrokkene om te stellen en aan te tonen dat een dergelijke situatie zich voordoet.

Afbouwregeling/gewenningstermijn

Bij een verlaging van € 250 per maand of hoger hanteert SPOA een gewenningstermijn van één maand vanaf het moment dat betrokkene is geïnformeerd.

Als de betrokkene aangeeft in de financiële problemen te komen door de lagere uitkering, omdat hij/zij de vaste lasten niet meer kan betalen of wanneer er sprake is van andere bijzondere omstandigheden, kan de betrokkene een beroep doen op een hardheidsclausule. Dan kan bekeken worden of er een afwijkende gewenningstermijn of een afbouwregeling kan worden afgesproken. Zo krijgt de pensioengerechtigde de gelegenheid zijn persoonlijke situatie aan te passen aan het nieuwe inkomen. Wat daarvoor een redelijke termijn of regeling is, wordt op basis van de omstandigheden van het geval en samen met de betrokkene bepaald.

C. Terugvorderen/ verrekenen over het verleden

SPOA beoordeelt aan de hand van de concrete en specifieke situatie of het redelijk is om een teveel betaald bedrag wel of niet terug te vorderen. Hieronder is het terugvorderingsbeleid opgenomen in een tweetal te onderscheiden situaties. Het beleid geldt zowel bij een terugvordering via verrekening als bij een terugvordering die zonder verrekening plaats vindt.

Wanneer de periode waarin teveel is uitgekeerd langer is dan vijf jaar, dan bedraagt de periode waarover verrekend/terugbetaald moet worden maximaal vijf jaar.

Er wordt bij terugvorderingen (wettelijke) rente in rekening gebracht conform artikel 6:119 BW als het ontstaan of verder oplopen van de vordering te wijten is aan de pensioengerechtigde. Ook is er wettelijke rente verschuldigd als de pensioengerechtigde de terugvordering weigert te voldoen.

De pensioengerechtigde wordt binnen twee weken na het constateren van de benodigde aanpassing geïnformeerd over de terugvordering en de consequenties daarvan.

1. De pensioengerechtigde had de fout wel kunnen onderkennen

In deze situatie had de pensioengerechtigde de fout redelijkerwijs kunnen onderkennen. De pensioengerechtigde had niet mogen vertrouwen op de juistheid van de hoogte van het pensioen. Het teveel betaalde pensioen wordt teruggevorderd en de betrokkene wordt hierover geïnformeerd.

Vindt verrekening plaats met een lopende uitkering, dan vindt de eerste termijn van verrekening pas plaats in de maand volgend op de maand waarin belanghebbende hierover is geïnformeerd (gewenningstermijn).

Mocht er sprake zijn van zeer bijzondere omstandigheden dan kan de vordering gematigd worden of worden kwijtescholden. Dit kan bijvoorbeeld het geval zijn als de pensioengerechtigde al eens eerder zelf aantoonbaar een duidelijk signaal heeft afgegeven dat de uitkering niet klopt, en hierop destijds door SPOA (of de pensioenuitvoeringsorganisatie) geen actie is ondernomen.

2. De pensioengerechtigde had de fout niet kunnen onderkennen

In deze situatie had de pensioengerechtigde de fout redelijkerwijs niet kunnen onderkennen en is de onjuiste vaststelling te wijten aan SPOA (of de pensioenuitvoeringsorganisatie). Het onterecht uitgekeerde pensioen wordt in dit geval niet teruggevorderd.

D. Bruto of netto terugvorderen

Netto terugvorderen Teveel betaalde bedragen in het lopende belastingjaar worden netto teruggevorderd. Dit speelt als het teveel ontvangen pensioen nog in hetzelfde fiscale jaar wordt terugbetaald als waarin het is uitgekeerd.

Bruto terugvorderen Teveel betaalde bedragen in voorgaande belastingjaren worden bruto teruggevorderd. Het fonds heeft de ingehouden belastingen aan het eind van het belastingjaar overgemaakt aan de Belastingdienst en kan deze bedragen niet bij de Belastingdienst terughalen. De pensioengerechtigde moet dit in dat geval zelf terugvragen bij de Belastingdienst. SPOA informeert de pensioengerechtigde hierover.

Deels netto en deels bruto terugvorderen Een combinatie van bruto en netto terugvorderen is ook mogelijk. Dit gebeurt wanneer een deel van de vordering betrekking heeft op het voorgaande jaar en het andere deel over het huidige jaar. In de gevallen waarbij er (deels) bruto wordt teruggevorderd wordt de pensioengerechtigde geïnformeerd dat te veel betaalde loonheffing kan worden teruggevraagd bij de Belastingdienst.

E. Communicatie met de pensioengerechtigde bij terugvorderen of verrekenen

Voordat de terugvordering of verrekening daadwerkelijk plaats vindt, wordt de pensioengerechtigde hierover en over de oorzaak binnen een redelijke termijn vooraf eerst telefonisch en daarna ook schriftelijk geïnformeerd.

Indien verrekening kan plaatsvinden dan wordt verrekend in plaats van teruggevorderd. Wanneer een pensioengerechtigde wordt geïnformeerd over het teveel ontvangen bedrag (bij terugvordering) wordt aangegeven dat een terugbetalingsregeling mogelijk is. Voor de duur van de betalingsregeling wordt aangesloten bij de periode waarin er te veel is uitgekeerd. De eerste termijn van terugbetaling of verrekening vindt plaats in de maand volgend op de maand waarin de pensioengerechtigde hierover is geïnformeerd. Wanneer de pensioengerechtigde aantoonst dat de terugvordering of verrekening leidt tot een te laag inkomen in relatie tot zijn/haar vaste lasten, dan wordt daarmee rekening gehouden. Het initiatief om dit aan te tonen ligt bij betrokkene (betrokkene zal een inkomensbewijs dienen te overleggen). Dan kan een langere terugbetaal- of verrekenperiode worden afgesproken.

- Bedragen kleiner dan € 12,- worden niet teruggevorderd (in verband met hogere administratiekosten ter terugvordering).
- Een betalingsregeling kan worden getroffen bij bedragen vanaf € 100,-. Voor bedragen onder € 100,- geldt terugbetaling of verrekening ineens.

Bij wanbetaling van bedragen groter dan € 100,- wordt, na een herinnering, een aanmaning en een laatste aanmaning, in beginsel een incassobureau ingeschakeld. De hiermee verband houdende kosten worden in rekening gebracht bij de betrokkene.

6. Correctie van een te laag pensioen: Nabetalingen (uitkeringsfase)

Uitgangspunt is dat men recht heeft op het opgebouwde en gefinancierde pensioen en dat SPOA als gevolg daarvan het over het verleden te weinig betaalde pensioen alsnog betaalt. Van belang is dat wel eerst wordt beoordeeld of de correctie gevolgen heeft voor de premie. Is er als gevolg van de correctie nog aanvullende premie verschuldigd, dan treedt SPOA in het kader van de inspanningsverplichting in overleg met de beroepsgenoot over de inning van deze aanvullende premie. Na afronding van dit premie-aspect, vindt aanpassing/correctie van de pensioenuitkering plaats en kan de nabetaling worden vastgesteld.

Een nabetaling wordt onverwijld nadat deze is vastgesteld aan betrokkene betaald. Betrokkene ontvangt hiervan bericht en wordt tevens geïnformeerd over de mogelijke gevolgen van de nabetaling.

Er wordt wettelijke rente uitgekeerd als:

- het fonds over alle noodzakelijke gegevens beschikt om de pensioenuitkering te doen; én
- de (na)betaling niet op tijd doet.

Hiervan is bijvoorbeeld sprake bij een betaling die per abuis niet werd uitgekeerd terwijl de betrokkene wel alle gegevens daarvoor al had aangeleverd.

Niet in aanmerking voor vergoeding van rente zijn bijvoorbeeld nabetalingen die het gevolg zijn van mutaties die zijn aangeleverd door de beroepsgenoot, verlaat ingezonden aanvraagformulier of attestatie de vitae.

De pensioengerechtigde wordt schriftelijk geïnformeerd over de nabetaling en wordt erop gewezen dat dit financiële gevolgen kan hebben (o.a. voor inkomstenbelasting, toeslagen e.d.).

7. Mandaat voor de pensioenuitvoeringsorganisatie

Onderscheid wordt gemaakt tussen correcties waarvoor mandaat wordt gegeven aan de pensioenuitvoeringsorganisatie en correcties door te voeren na een besluit van het bestuur.

Voor een effectieve en efficiënte werkwijze is het van belang om zo snel mogelijk te kunnen handelen, schade beperkende maatregelen te kunnen nemen, een oplossing te kunnen bewerkstelligen die recht doet aan de specifieke situatie en duidelijkheid te kunnen bieden aan deelnemers en pensioengerechtigden.

Correcties door te voeren zonder besluit van het fonds

Herzieningen en terugvorderingen op basis van nieuwe informatie, of achteraf juiste informatie afkomstig van de werkgever, de (gewezen) deelnemer of het pensioenfonds, of correctie van foutieve verwerking, worden zonder voorafgaand overleg met het fonds doorgevoerd, als het gaat om:

- Opgebouwde niet ingegane pensioenen;
- Bedragen die aan verkeerde personen zijn uitgekeerd of op een verkeerd rekeningnummer zijn betaald;
- Uitkeringen die na het doorvoeren van de correctie hoger uitvallen, inclusief de nabetaling;
- Indien er sprake is van een herziening of terugvordering van een pensioenbetaling van bedragen tot en met € 1.000,- (totale bruto bedrag) en maximaal 50% van de bruto maanduitkering, wordt deze pensioenuitkering gecorrigeerd en/of teruggevorderd.
- Een collectieve herstelactie, voor een groep deelnemers of pensioengerechtigden, met een maximum van 10 deelnemers/pensioengerechtigden.

Bij het bepalen of deze terugvordering al dan niet wordt toegepast wordt altijd rekening gehouden met de invloed op de persoonlijke situatie van de pensioengerechtigde en wordt gestreefd naar overeenstemming met betrokkene en wordt de mogelijkheid tot een betalingsregeling aangeboden. Daarbij wordt op basis van de specifieke casus door de uitkerings- en vorderingsspecialisten van de pensioenuitvoeringsorganisatie beoordeeld of het redelijk is om een teveel betaald bedrag terug te vorderen.

De pensioenuitvoeringsorganisatie rapporteert periodiek aan het bestuur over de uitgevoerde correcties.

Correcties die ná besluit van het fonds worden doorgevoerd

In alle overige gevallen wordt voorafgaand aan de terugvordering een besluit van het bestuur gevraagd. Het gaat dan om de volgende situaties:

- De correctie/vordering is groter dan € 1.000,- bruto of groter dan 50% van de bruto maanduitkering;
- De correctie/vordering is lager dan € 1.000,- bruto en minder dan 50% van de bruto maanduitkering, maar er is sprake van een door de pensioenuitvoeringsorganisatie geconstateerde mogelijke onredelijkheid om terug te vorderen.
- Een collectieve herstelactie, voor een groep deelnemers of pensioengerechtigden, als sprake is van meer dan tien deelnemers/pensioengerechtigden.